

Č.j.: 61894-2024-UVCR

Z Á P I S

z jednání Pracovní skupiny pro bezpečnost Rady vlády pro záležitosti romské menšiny

dne 25. 9. 2024 od 10:00 hod.

Přítomni:

Bc. Milan Adam, Mgr. Bc. Vladimír Dvořák, Miroslav Karala, Mgr. Cyril Koky, MPA, pplk. Mgr. Vladimír Randáček (zástup za pplk. Mgr. Dalibora Horského), Mgr. Dominik Šarman

Přítomni online:

Plk. Mgr. Martin Blažek, nprap. Bc. Jaroslav Drobek, Mgr. Karel Gába, Mgr. Klára Kameníková, Tomáš Klášterecký, DiS., Mgr. Lubomír Lupták, Ph.D., Mgr. Iva Satrapová, PhDr. Martina Seidlová, Ing. Lucie Patricie Talafová, MBA, Emil Voráč

Omluveni:

Miroslav Crha – Úřad vlády ČR (měl být jako host), Ivan Kandráč – člen Rady vlády pro romské záležitosti (měl být jako host), Mgr. et Bc. Lucie Siváková, Josef Stojka, Mgr. Bc. Jana Vomelová

Program:

- 1) **Zahájení (*Milan Adam, Cyril Koky*)**
- 2) **Představení nových členů (*dotčení členové pracovní skupiny*)**
- 3) **Informace o aktualitách z veřejné správy (legislativní a strategické materiály, aktivity) (*Milan Adam, Martina Seidlová, Vladimír Dvořák, Miroslav Crha*)**
- 4) **Představení návrhů p. Rastislava Lučanského k prevenci rizikového chování mládeže formou volnočasových aktivit a p. Josefa Stojky k problematice návykových látek v nápravných zařízeních (*Rastislav Lučanský, Josef Stojka*)**
- 5) **Bezpečnostní situace dle krajů – aktuality (*členové pracovní skupiny*)**
- 6) **Informace o připravovaném akreditovaném kurzu na téma adiktologické služby pro romskou cílovou skupinu pro terénní pracovníky (zástupci organizace *Podané ruce o.p.s.*)**

Průběh jednání:

Ad 1) Zahájení

Pan místopředseda Koky uvítal přítomné na Krajském úřadě Středočeského kraje. Informoval o výsledcích krajských voleb v kraji, vedou se jednání o obsazení hejtmanského postu. Rovněž informoval o podání trestního oznámení na volební kampaň vedenou SPD v letošních krajských volbách využívající negativní stereotypy a rasistické motivy. Zmínil, že Česká televize v pořadu Reportéři ČT plánuje o této kauze natočit reportáž.

Ad 2) Představení nových členů

Pan Adam představil nově jmenované členy a členky pracovní skupiny: paní Mgr. et Bc. Sivákovou, která má právní vzdělání a aktuálně je v zahraničí, a pana Karalu, bývalého kriminalistu, oba z Ústeckého kraje, nrap. Bc. Drobka, aktivního policistu z Moravskoslezského kraje, a pana Voráče, zkušeného romského aktivistu z Karlovarského kraje.

Ad 3) Informace o aktualitách z veřejné správy (legislativní a strategické materiály, aktivity)

Paní Seidlová informovala o aktualitách, konkrétně o práci Pracovní skupiny k předsudečnému násilí a nenávistným projevům, která finalizuje sadu doporučení vládní zmocněnkyně pro lidská práva. Nyní probíhá komunikace s neziskovými organizacemi ohledně jejich připomínek, včetně romských organizací, např. s AraArtem. Dále zmínila revizi aktuální Strategie romské integrace. Ke kapitole Anticikanismus se v červnu uskutečnil kulatý stůl a byla řešena i na jednání Pracovní skupiny pro bezpečnost. Výhledově se uskuteční meziresortní připomínkové řízení k této revizi, pak půjde na vládu. Sdělila také informace o metodickém setkání krajských koordinátorů pro romské záležitosti, terénních pracovníků obcí hrazených z dotace Úřadu vlády ČR a občanských členů Rady vlády pro romské záležitosti, které se uskutečnilo v září v Liberci. I zde se probírala témata související s problematikou bezpečnosti, například Romea měla zajímavou prezentaci na téma média a Romové. Romea je členem mezinárodního projektu zaměřeného na sledování nenávisti na sociálních sítích a internetu (Romea sleduje projevy anticikanismu). Výsledek není příliš optimistický, mj. co se týče mazání nahlášených příspěvků některými sítěmi.

Pan předseda Adam a paní Seidlová shrnuli vývoj ohledně třech doporučení pracovní skupiny směrem k Radě. Bude poslán dopis na Ministerstvo spravedlnosti k doporučení zřídit pozici interkulturního komunikačního specialisty. Pracuje se na vytvoření zastoupení v krajích. S tím souvisí připravované schéma spolupráce a předávání informací v případě krizových situací týkajících se romské menšiny (pavouk), ukazující směr toku informací od paní vládní zmocněnkyně Fukové směrem dolů ke krajským koordinátorům, terénním pracovníkům, romským lídrům a podobně a zpět. Pan předseda vyřídil vzkaz od paní vládní zmocněnkyně, že výhledově bude k tomu písemný materiál k dispozici. Probíhá spolupráce i s Oddělením strategické komunikace MV ČR. Co se týče třetího doporučení, uskutečnila se jednání k víceletému financování dotací – interní jednání na ÚV ČR, a poté na MV ČR, kde u pana ředitele Barbořika a pana Dvořáka z Odboru prevence kriminality MV ČR byli v srpnu s pověřením paní zmocněnkyně Fukové pan Adam a paní Seidlová. Zjistilo se, že toto téma již řešila i zmocněnkyně

vlády pro lidská práva a že klíčovým pro systémové zavedení této možnosti pro poskytovatele je změna vyhlášky č. 367/2015 Sb. o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), ve znění pozdějších předpisů. Dle § 4 odst. 3 uvaluje povinnost na příjemce dotace provádět finanční vypořádání se státním rozpočtem každý rok. Toto téma je řešeno na Expertní skupině k systémové změně financování veřejně prospěšných služeb a činností ze státního rozpočtu Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Čeká se na další kroky v komunikaci s Ministerstvem financí. Dále se v této souvislosti k tématu asistentů prevence kriminality probíral nedostatek vhodných kandidátů na pozici asistentů prevence kriminality z řad Romů. Více se později vyjádří pan ředitel Barbořík z MV ČR.

Ad 4) Představení návrhů p. Rastislava Lučanského k prevenci rizikového chování mládeže formou volnočasových aktivit a p. Josefa Stojky k problematice návykových látek v nápravných zařízeních

Oba členové pracovní skupiny se jednání nezúčastnili.

Místo toho byl osloven pan Barbořík k rozvedení tématu asistentů prevence kriminality (dále „APK“). Uvedl, že současné finanční prostředky nejsou dostatečné pro pokrytí potřeb na příští rok, a proto je nutné zajistit posílení rozpočtu. Nyní je v terénu zhruba 400 až 500 APK. APK jsou financovány ze čtyř zdrojů, těmi jsou rozpočet MV ČR, OPZ+ (to nyní v roce 2025 skončí a finance půjdou jen na sociální začleňování ve spolupráci s ASZ), rozpočty obcí a finance Úřadu práce ČR (v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, z toho bylo financováno kolem 100 APK, nyní kolem 40). V posledních letech se získávaly významné finanční prostředky z evropských zdrojů, nyní některé obce se již rozhodly financovat APK ze svých zdrojů dlouhodobě, ale u jiných existuje obava, že s koncem externích finančních zdrojů podpora APK skončí. MV ČR se bude i nadále snažit prosadit zvýšení rozpočtu, přičemž je nezbytné upozornit na potřebu pokračování APK, neboť existuje velmi pozitivní odezva na tuto pozici, jedná se o zásadní prvek prevence kriminality a priority MV ČR. V letech 2022–2024 byly dotace i na APK z Ukrajiny, někdy bylo i vhodné hlídky APK kombinovat (zástupce za Romy a zástupce za Ukrajince). To už se financovat nebude. Víceleté financování MV ČR již vyzkoušelo, ale to mělo víc finančních prostředků a mohlo mít na to rezervu. Letos je v dotačním programu MV ČR alokováno cca 20 milionů.

Dále pan Barbořík reagoval na kritiku p. Kandráče, člena Rady, že mezi APK není dost Romů. APK jsou zaměstnanci obcí, do výběru MV ČR nemůže vstupovat, ale existuje metodika pro APK vytvořená MV ČR, kterou MV ČR zašle ÚV ČR. MV ČR by přivítalo pomoc romských lídrů, Rady vlády, této pracovní skupiny a dalších, aby došlo k předávání informací a motivování pro to, aby se zástupci Romů na pozici APK hlásili, protože to se, i přes slušné finanční ohodnocení a podporu formou např. supervizí, neděje. Ač MV ČR nedoporučuje kritéria pro přijetí na pozici APK zpřísnovat, města si mohou nastavit i přísnější kritéria nebo požadavky, než je doporučeno v metodice, mohou požadovat splnění kritérií, třeba vstupní testy, obdobné jako pro přijetí do městské policie.

Pan Koky ocenil zapojení obcí, jako je Mladá Boleslav, která ze svého rozpočtu financuje 12 APK.

Ad 5) Bezpečnostní situace dle krajů – aktuality

Pan Adam zmínil povodňovou situaci v některých krajích. Různé romské organizace, např. Romodrom, se intenzivně zapojily do řešení následků povodní. Proběhla operativní koordinace pomoci a postupů a předávání informací i ze strany paní vládní zmocněnkyně pro romské záležitosti a Odboru lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády ČR. S ohledem na některé medializované případy dále uvedl, že je důležité zdůraznit, že členové pracovní skupiny odsuzují jakékoliv projevy rabování nebo jiného protizákonného chování, ať je páčáno kýmkoli.

Pan Gába, krajský koordinátor, komunikoval s panem Ivanem Kandráčem ohledně jeho vyjádření, které se týkalo toho, že nejsou bráni, kromě Vsetína, ve Zlínském kraji na pozici APK žadní Romové. Pan Gába navrhl dát doporučení, např. do metodiky pro APK, aby obce zvažovaly obsadit APK Romy tam, kde je to relevantní. Aby obce braly v úvahu sociální situaci v regionu, přičemž není možné stanovovat kvóty, ale doporučení by mělo směřovat k posílení inkluze romských obyvatel. Zlínský kraj nemá tolik sociálně vyloučených lokalit ani tak vysokou koncentraci romských obyvatel na konkrétních místech, takže i to může být důvod neobsazení pozic Romy. Někdy není ani zřízena městská policie. Případ, který přímo zmiňoval pan Kandráč, se týkal konkrétního města, kde pravděpodobně hrála roli i nějaká osobní rovina – přístup města a komunikace s NNO. Pan Gába se z pozice koordinátora snaží, aby se v takovýchto situacích realizovala nějaká mediace. Pan Barbořík a pan Dvořák uvedli, že v metodice je obecně uvedeno, že mají být angažováni APK, kteří jsou na pozici vhodní. Mohlo by se tam dát nějaké upřesnění. Například, že by městská policie mohla odůvodňovat výběr APK. Pan Lupták navrhl, že by mohl být uveden požadavek, aby APK měl vazby na romskou komunitu, kde je to relevantní. Dále navrhl, že by na navýšení financí na APK měla apelovat také Rada vlády. Upozornil, že stejně tak stále nedochází k navýšování prostředků ani na financování sociálních služeb, které byly navíc v poslední době přetíženy uprchlíky z Ukrajiny. Upozornil také, že se předpokládá, že Romové berou návykové látky ve větší míře než majoritní společnost, ale žádné relevantní odborné studie, podklady nebo přesnější data k tomu k dispozici nejsou.

Ad 6) Informace o připravovaném akreditovaném kurzu na téma adiktologické služby pro romskou cílovou skupinu pro terénní pracovníky

Pan Adam konstatoval, že vyšší počet drogově závislých mezi stále mladšími romskými dětmi pozoruje i ze své pozice terénního pracovníka. Jsou romské rodiny, které drogy vyloženě ničí, a zároveň zde dochází i k propojení s kriminalitou. I proto je důležité podpořit vzdělávání terénních pracovníků a dalších osob, aby byly schopny podpořit eliminaci užívání návykových látek mezi Romy. V návaznosti na opatření ve Strategii romské integrace je plánováno vytvořit akreditovaný kurz. Oslovena byla za tímto účelem organizace Podané ruce. Její zástupce pan Klášterecký bude prezentovat anotaci ke kurzu, jehož struktura a obsah by měl být dotvořen i ve spolupráci s terénními pracovníky obcí hrazenými z dotace Úřadu vlády ČR a krajskými koordinátory pro romské záležitosti.

Pan Klášterecký uvedl, že má letité zkušenosti s různými typy adiktologických služeb. Až 95% jeho klientely tvoří Romové. Průměrně kolem 25 až 30 let, závislí kolem 10 let. Obecná představa o kurzu je taková, že bude zaměřen na lidi, kteří se pracovním setkají s Romy s adiktologickým problémem. Cílem je, aby tito pracovníci byli schopni zhodnotit zhruba, jak velký je problém, aby věděli, jak základním způsobem pracovat/komunikovat s lidmi, kteří trpí závislostí/s intoxikovaným člověkem, a aby měli k dispozici adekvátní síť kontaktů, na kterou se mohou obrátit.

Paní Kameníková informovala, že vize je, že kurz by měl mít dvě větve, jednu zaměřenou na pracovníky již fungující v adiktologických službách, pro které by kurz představoval zdroj informací o specifikách práce s romskou menšinou, a druhá větev by byla zaměřena na terénní pracovníky obcí a další pracovníky v sociálních službách, kteří pracují s Romy a mohou v terénu narazit na osoby s adiktologickým problémem, aby věděli, jak postupovat. Jejich vzdělávání i v plánovaném kurzu lze hradit z dotace Úřadu vlády ČR. Původně měl toto opatření strategie v gesci Odbor protidrogové politiky Úřadu vlády ČR. Nyní bude důležité upřesnit si, co jsou specifika práce s romskou menšinou, která by v kurzu měla být předmětem výuky. V říjnu bude svoláno online setkání terénních pracovníků obcí a zástupců Podaných rukou zaměřené na bližší specifikaci obsahu kurzu.

Pan Adam doplnil zkušenost z terénu, že je důležité, aby terénní pracovník byl schopen rozpoznat, že se jedná pravděpodobně o člověka se závislostí. Uvedl, že pro něj je poněkud nešťastné, že on se snaží sjednat někomu pomoci, ale nedostává už zpětnou vazbu, takže neví, jestli pomoc ze strany odborných institucí byla účinná.

Bylo domluveno, že další jednání Pracovní skupiny pro bezpečnost bude uskutečněno ve spolupráci s Odborem prevence kriminality MV ČR v prostorách MV ČR v listopadu.

Zapsaly: Ing. Lucie Patricie Talafová, MBA, PhDr. Martina Seidlová

Schválil: Bc. Milan Adam